

Min bekantskap med Per Gunnar Evanders författarskap

De första av Per Gunnar Evanders böcker jag stötte på var Tegelmästare Lundin och stora världen och Sista dagarna i Valle hedmans liv. Dessa böcker gav mersmak och jag har därefter läst ytterligare 22 av hans böcker.

Nu efteråt har jag förstått att jag ”flög” igenom dem alldeles för fort. Det var i alla fall en stor tillfredsställelse att läsa dem. Böckerna blev som en bekräftelse på allt det jag tillägnat mig i en beteendevetenskaplig utbildning. De sociologiska och psykologiska teorierna kom på plats. Eftersom jag läst sociologi och påbörjat sociologisk forskning på en institution präglad av 68-rörelsen var det särskilt spännande att få kött på benen utifrån en tegelmästare och plåtslagares vardag. Det är här jag tycker att Per Gunnar Evander har sin styrka att utifrån ett enkelt språk och enkel miljö sätta ord på många av de dilemman som vi människor utsätts för men ändå göra miljöbeskrivningar, som gör att man tycker sig vara i miljön.

I Tegelmästare Lundin och stora världen beskriver han på ett spännande sätt skillnaden mellan teori och verklighet när studenten gör en studie på tegelbruket och resultatet summeras: ”Men jag är övertygad om att han aldrig berörde det faktum att undersökaren själv talade ett annat språk än de som var föremål för undersökningen, att dessa aldrig förstod hans kryptiska frågeställningar.”

Intressant är också det perspektiv han pekar på skilt från det som gavs under den tiden i arbetsköpare och arbetstagare, som uttrycks i citatet ur Sista dagen i Valle hedmans liv: - ”Du borde kanske gå till doktorn..... - Det kan du säga som är anställd, men när man är sin egen så har man inte råd att springa till någon jävla doktor i tid och otid.”

Att jag läst Evander böcker alldeles för fort, har jag fått erfara det senaste året, då jag haft förmånen att få delta i en bokcirkel under Sven Trolldals ledning. (Lillemor Holm och Veronikas vrede). Sven Trolldal har plockat fram stycken ur litteraturen som jag tidigare enbart ”flugit förbi”, men som nu givit mig ny mening. Även övriga bokcirkeldeltagare har tillfört nya vinklar på litteraturen.

Min njutning av Per Gunnar Evanders litteratur har sannolikt varit igenkännande av det jag teoretiskt tagit till mig genom mina studier och sedan införlivat i mitt arbete med människor. Jag kan inte låta bli att associera till ett begrepp som några av oss använde när vi läste medicinsk sociologi; nämligen ”sociala oskulder”. Vi ansåg att vi upplevt mer av svårigheter och haft mer anknytning till olika samhällsklasser och därför aldrig skulle ha betett oss som studenten i Tegelmästare Lundin och han värld.

Därför ”Bäste herr Evander” gå ut på de psykologiska och sociologiska institutionerna och föreläs. Du är en stor psykolog och sociolog.

Margareta Sandebo Eriksson

januari 2010